

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibvs A Ludovico
Maimburgo, Alijsque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

2. Neque Acta inter Bonifacium, & Philippum Regem Galliæ, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

tipum culpam fuisse, Pontificem vanâ spe pacis læstantium, & ne castris excederet prohibentium, quod etiam Aimoinus citatus illis verbis notavit: *Nequaquam, ut fuerat iustus, redire est permittus. At saltem apparet, inquit, noluisse Gallia Episcopos, Pontificem Romanum negotijs Regum implicari, hoc enim ea verba significant; nullo modo se velle ejus voluntati succumbere, si excommunicatus adveniret, excommunicatus abiret.* Resp. Mirum esse, ut paucorum Antilitum verba, qui ab armato ad armatos veniebant, vicinâque pugna feroces, quosque Aimoinus ipsa presumptionis & audacia notat; toti Ecclesiæ Gallicanæ adscribantur. Cæterum si removeas verborum intemperantiam, fallamque opinionem, quâ Gregorium credebant Ludovici hostibus favere; verum erat, nihil Pontificis anathemata, si illis justam Ludovici causam morari vellet, & perduellium tueri, valitura. Quippe injusto bello Ludovicus petebatur, ejus verò defensio non justa tantum, sed necessaria; quis verò nescit, non posse justam defensionem anathemate prohiberi? aut quis unquam docuit, Pontifici parendum esse æqua prohibenti, aut flagitia imperanti? Hoc ergo exemplum, etiamsi daremus sincerum esse, incorruptumque, nihil prorsus ad rem facit, sed inrexi debuit inopiâ meliorum, & Maimburgo, cum virtute non possit, numero pugnante.

II. *Opponitur X.* (a) Bonifacio VIII. jura Coronæ Gallicæ pallam aggresso, præsertim verò in Bulla, cujus initium: *Unam Sanctam* (ea enim Pontificem Romanum etiam quoad temporalia omnibus Regnantibus præficit) nemo ignorat, Philippum Pulchrum Gallie Regem, omnemque Ecclesiam Gallicanam omnes vires intendisse, & ad futurum Concilium provocasse, nec unquam subjacere huic potestati voluisse; patet ergo, quænam Ecclesiæ Gallicanæ sententia tunc fuerit.

Resp. Quæ Bonifacio VIII. & Philippo Regi contingere, utinam pateretur Maimburgus silentio involvi, delerique ex Gallie monumentis; eorum sanè adeò Philippum puduit, quippe à suis delusum, ut in Concilio Viennensi, teste Nauclero (b) Doctore Sorbonico, eorum memoriam aboleri, nec filijs imputari petierit, obtinuitque publico Diplomate; & planè nulli funestior ea tra-

(a) Maimb. cit. c. 30. f. 415. (b) Naucler. de Monarch. p. 4. l. 7. c. 18. Joan. Rub. in Bonif. f. 235. Villan. l. 9. c. 22. Clem. V. in Regest. epist. 32.

gedia fuit, quàm Regiæ domui paulò pòst excisæ, ut notat (a) S. Antoninus. Nam Bonifacium quod attinet, nullius innocentia gloriosius probata, quod postea dicemus. Quæ ergo Maimburgo delectatio, cineres Regios turbare, & olim oblitterata, ac Regno fatalia proferre? ego ea tantum expromam, quæ innocentiam Bonifacij ostendant. Is Anagninæ in Patria sua operâ præsertim Colummensium, quorum duos purpurâ exuerat, & Nogaretij captus tenebatur. Triduum jam fluxerat. Anagninenses & pudore tanti flagitij, & quadringentis equis, quos Urfini adduxerant, freti Pontificem liberant; hostes aut capti, aut cæsi, fugatique; Pontifex advocatâ Concione omnes veniam donat, tum Romam petit, exceptus infinitâ omnium gratulatione, & in modum triumphantis. Consilium agitantem, in quo tanti sceleris vindictam, & delicto parem repeteret, mors occupavit; placidè solum esse, sacrisque omnibus procuratum, ac ratione ad extremum constante Processus (b) Bonifacij, Jacobus Stephanus, (c) Nauclerus, alijque testantur, nec furenti similem, arrosisque digitis & illiso capite extinctum, si alia omnia desint, satis ex illius cadavere constat, sano integròque, quod trecentis pòst annis effusum est, & videri authentica Instrumenta possunt apud Bzovium (d) & Rubeum. Obijt 7. Octobris Anno 1303. trigesimo quinto die à captivitate. Missi in Galliam nuntij, qui Philippo mortem referrent. Eà in Galliam perlatâ Episcopus Maurianensis ferrur in hoc vaticinium prorupisse, teste D. Antonino: (e) *Hoc novum magnum dabit Regno Francia gaudium, sed extrema gaudij luctus occupabit, nam propter tantum excessum notabile DEI iudicium irruet super eum & progenies ejus.* Successit Bonifacio Benedictus XI. & huic veneno inter ficus floresque propinato Clemens V. operâ Pratenfis Cardinalis, & beneficio Philippi Regis, in cujus gratiam sedes in Galliam translata, immenso Italiæ luctu, damnòque. Inter alios articulos Regi à Clemente promissos quartus fuit, (f) *ut Bonifacij memoriam damnaret.* Quis non crederet conclamatum esse? Rege videlicet accusante, Pontifice obstricto, & Reonon filente tantum, sed etiam extincto?

Iiii 3 Clemens

(a) S. Antoninus. p. 3. Tit. 21. c. 3. Bzovius. T. 14. (b) Process. Bonif. pag. 36. & p. 151. (c) Naucl. p. 4. l. 7. c. 18. Jacob. Stephan. test. oculus. (d) Bzov. cit. Rub. f. 347. (e) V. S. Antonin. 3. p. T. 20. c. 8. (f) Masson. in V. Philippi Pulchri, & Giaccon. in V. Clem. V.

Clemens ad Concilium retulit: illic à trecentis Patribus absolutus: accusatores repulsi, fraudes detectæ Philippus Rex ingenti poenitudine tactus, sequè deceptum ingemuit. Audi Nauclerum (a) Doctorem Sorbonicum: Bonifacium post novem annos Clemens V. annuibus trecentis Patribus in Concilio Viennensi, ubi præfens aderat Rex Francie Philippus, verum Catholicum, nullaque labe pollutum fuisse pronuntiavit. Omnium malevolorum calumnias, imposturas, mendaciæque in illius Pontificis famam contorta, ut Regi placerent, placendo illuderent, illum deciperent, ipse Pontifex cum toto Concilio detestatus execrationi subiecit. Ipsi vero Regi Philippo agnoscenti dissidiorum crimina contra Bonifacium perpetrata, eaque per ignorantiam se commississe, proditoris Sycophantarum illusionibus illum deceptumque profitenti Clemens V. ignovit. Qui cum valde metueret, ne illa criminum falsorum accusatio, quæ deceptus Bonifacio affinxerat, sibi ac posteris dedecori videretur, propterea Clemens Pontifex cum universa Synodo sanxit, nunquam Philippo Regi, tanquam innocenti, aut saltem nescienti, proditorum decepto fraudibus ea exprobratum iri. Sed non ideo placatum Numen, nam Civitas Anagnina fame, (b) peste, civilibus bellis, ruinisque penè deleta, nec prius à malis cessatum, quam à Clemente VII. impetrato Episcopo, qui eos noxâ à majoribus contractâ liberaret. Alij proditorum immaturâ aut morte, aut clade sublato. Philippus (c) Rex dum aprum insequitur, equo lapsus, extinctisque tres filios reliquit, infelices omnes Uxoribus adulterijs, teste Divo Antonino & Emilio: illis brevè Regnum, nullique mares, & ita familiâ Pulchri extinctâ Valesia successit. Observavit Genebrardus, & ex illo Spondanus, Philippo nihil prosperi evenisse post captum Bonifacium. Si quæras, unde Philippi odia fluxerint; responderet Maimburgus: (d) Bonifacium in Fura Gallici Sceptri falcem misisse, sequè per celebrem illam Bullam, Unam Sanctam, velut sublata in alium facejurgiorum, Regnantibus omnibus præferre aggressum; hinc orta dissidia. Sic Maimburgus, aut ignarus, aut quod magis crediderim, dissimulans rerum, Quicunque enim prætextus fuerint funesti dissidij, certum est, causas multo alias fuisse, & quàm decoras Bonifacio, tam indignas Philippo à suis circumvento. Quod ut clarè sub oculos ponam, singula suis annis distinguam.

(a) Naucl. de Monarch. p. 4. l. 7. c. 18. (b) Alex. Bonon. in descript. Lat. (c) Joan. Villan. l. 9. c. 65. S. Anton. p. 3. T. 21. c. 3. § 4. Masson. in V. Phil. Raynald. anno 1314. n. 26. Spond. ad ann. 1314. (d) Maimb. cit. c. 30. f. 417.

Anno MCCXCIV. Cœlestinus V. Pontificatu abijt, eique in Cardinalium Senatu liberè renuntiat; succedit omnium votis Cardinalis Cæteranus, sèque Bonifacium VIII. appellat. Multos ea electio gaudio, quàm plures mæore affectit; Cœlestinus enim sanctitate & miraculis populum devinxerat, Principes verò ingenti liberalitate, regendique dulcedine. Bonifacius ergo velut affectatæ Tiaræ ac dolo obtentæ incusatus. Sed immeritò, quamvis enim Cælestinum rerum humanarum, gubernandique rudem, & in largitiones, Principumque postulata nimis facilem multi illius temporis auctores (a) tradant, præsertim verò Clemens V. in Bulla Canonizationis; Bonifacium tamen dissuasisse, ne Pontificatu cederet, multi & oculati testantur; inter quos Ægidius Columna: (b) *Comprobari potuit ex pluribus tunc viventibus, Bonifacium, cum in minoribus ageret, persuasisse Domino Cœlestino, quod non renuntiaret, quia sufficiebat Collegio, quod nomen sua sanctitatis invocaretur super eo.* Eadem habet Cardinalis Stephanesius. Obluctata est præsertim Universitas Parisiensis, de qua in Actis coram (c) Clemente V. hæc habentur: *Cum verò hæc Parisijs inaudirentur, queri & examinari coeptum est super ingressu illegitimo dicti Bonifacij, videl: an teneret dicti Cœlestini renuntiatio, vel non? consuluntur plures Doctores, & in Theologia Magistri, qui viderunt in materia diligenter, & determinarunt eorum plurimi & magni, Cœlestinum renuntiare non potuisse, Consultationemque suam in contrarium prius editam non tenuisse, nec eum id, quia contra DEUM esset, & ejus Evangelium & omnem rationem, statuere potuisse.* Cæterum errasse Universitatem patuit ex Concilij Viennensis, & Ecclesiæ assensu, Bonifacium pro vero Pontifice agnoscentis. Et ipse (d) Maimburgus in historia Schismatis Occidentis fatetur, posse, imò debere in aliquo casu Pontificem etiam legitimum, & pro tali habitum Pontificatu cedere, confirmatque Archi-Episcopi Parisiensis auctoritate, cum quo præcipua historiæ sua puncta contulisse se ait.

Anno MCCCXV. Bonifacius Adolphum Imperatorem societate ac fœdere cum Eduardo Angliæ Rege contra Philippum prohibet: utrumque verò Regem societate componit. Eodem anno Con-

stitutio-
 (a) Lucens. in Bonif. Petrarch. l. 2. de vita solit. Villan. l. 8. & Clem. V. in Bulla Canoniz. (b) Ægid. Columna. l. de renunt. Papæ. Stephanes. de renunt. Cœlest. (c) Acta inter Bonif. & Phil. coram Clem. V. (d) Maimb. hist. du. grand. Schism. d'Occid. l. 5.

stitutionem edit, quâ libertatem Ecclesiarum contra omnes Principum conatus tuetur, vindicâtque. Carolum II. Gallia Principem, & S. Ludovici ex fratre nepotem Siciliae throno imponit, omnique studio contra Friderici & Siculorum conatus fovet. Constantia Siciliae Regina Henrico VI. Imperatori nupsit, dato Siciliae Regno dotis loco. Henricus Friderico II. filio reliquerat, hic Conrado, Conradus verò veneno extinctus Conradino filio, quem Innocentij IV. tutelâ bimulum commisit. At Manfredus Friderici nothus armis, donisque Siciliam obtinebat, Tyranni nomine in Tutorem mutato. Sed Innocentius IV. Urbanus IV. Clemens IV. Rom. Pontifices sibi asseruerant, quippe Ecclesiae feudum, amissumque Friderici & filiorum perfidiâ; erantque majestatis rei. Urbanus in Carolum I. Andegavensium Comitem transtulit, S. Ludovici Galliae Regis fratrem: hujus filius Conradino extincto, pacatisque Siculis, Sceptro succedit. Sed turbatis iterum rebus Friderico Regis Arragoniae fratri Sicilia se dedit; at Bonifacius VIII. Gallum, uti dicebam, potenter sustinebat.

Anno MCCXCVI. Guido Flandriae princeps filiam Philippam Eduardo Walliae Principi, Angliaeque haeredi despondet. Philippus Galliae Rex, cui suspecta cum hoste affinitas Flandri, Guidonem, Uxorémque Corbolium invitat, retinetque, nec prius libertas reddita, quam sponsa infidem data. Intercessit pro virgine Bonifacius, sed neglecta à Gallo preces; hinc bellum ab Anglo, nisi Bonifacius inducias imperasset, quippe dum Christiani Principes intestinis bellis consumuntur, Christianum nomen in Syria deletur. Replendis interim aerijs, quae domesticis bellis exfugebantur, in Anglia, Galliaque gravissima tributa indicta: in Gallijs centesima mercatoribus imposita, tum quinquagesima, nullo secularium, Clerique discrimine. In Anglia, obnitente tributis Clero, bona Ecclesiastica occupata, cujus postea sceleris aded Eduardum Regem poenituit, ut largè fluentibus lacrymis veniam ab Episcopis posceret. Cùm ergo Immunitas Ecclesiastica tot modis ab illis everteretur, qui tueri debebant, nec ferre Bonifacius id posset, editâ Sanctione Principibus prohibet: *Ne quidquam à personis Ecclesiasticis quovis doni, mutui aut subsidij nomine recipiant, nisi Pontificis*

Pontifice consulto, & nisi parcant, anathemate percussit. Exarsere Politici, quorum manibus sacri aëris semper aliquid hærebat; & ne titulus abesset honestæ iræ, Bonifacium inculant, quasi necessarios sumptus avertat tuendæ Galliæ, belloque à Gallo, Anglo, Germanoque impendente. Utque Bonifacium ferirent simili plagâ, edictum à Rege extorquent, quo ne aurum argentumque Galliâ esseretur, prohibebatur. Sed Bonifacius lædi hoc edicto pietatem Gallicam, & majorum exempla ostendens, nec Gallo opportunum, eo tempore, quo ab Hispano, Germano, Angloque bellum instaret, Pontificem provocari; effecit apud Regem, ut edictum revocaretur, molli videlicet adhuc Philippi animo, ac remedia admittente.

Anno MCCXCVII. Fridericus Arragonius Siciliæ Tyrannus Cardinales Columnenses sibi devincit, trahitque in societatem belli & prodicionis: eos Bonifacius, cum molliri, avertique haud possent, arcibus, purpurâ, sacrisque exiit; hinc implacatum ab illis odium, & Bonifacium, Regemque inter perpetuæ discordiarum faces, ac tandem incendium, nescias Ecclesiæ magis, an Regno funestum? Eodem hoc anno Bonifacius dato ad Philippum Diplomate profertur, nunquam sibi mentem fuisse, ut Galliæ Præsules non possent voluntarijs subsidijs Regem adjuvare, modò vis abesset, nomenque tributi: imò necessitate urgente, aut illos, qui feudum accepissent à Rege, (a) cogi etiam posse. Divus Ludovicus Gallicarum Rex hoc ipso anno inter Sanctos relatus.

Anno MCCC. Annum Jubilæum Bonifacius celebrat, ad quem supra ducenties mille peregrinos convenisse ajunt. Carolum Valesium Regis fratrem comprimendis Italiæ, & Siciliæ motibus Imperatorem deligit, oblati in necessarios sumptus Galliæ decimis, & utriusque Imperij spe.

Anno MCCCL. Philippus ministrorum consilij actus, Rhemensis, Carnutensis, Laudunensis & Pictaviensis Ecclesiarum bona ac jura occupat, præsertim verò Lugdunensis, Narbonensis & Apamiensis, quarum Præsules earum Urbium dominatu gaudebant. Ipsum verò Episcopum Apamiensem violatâ Immunitate Ecclesiasticâ, immittâ satellitum manu ad se vocat, traditque custodiendum
K k k k   Archi-

(a) V. c. Clericis de Immunit. Eccles.

Archiepiscopo Narbonensi, Bonifacius Episcopum solvi, Romamque mitti ad dicendam causam, ablatam Ecclesiam Apamiensem, jubet, & Episcopos Galliae ad Concilium dimitti; nam ut ait S. Antoninus: (a) *Philippus Episcopatus vacantes, cum essent bona Episcoporum, diripiebat, & investituras eorum facere volebat. Quamobrem Bonifacius ut magnanimus & audax neminem timens cepit contra ipsum agere, tanquam inimicum Ecclesiae, & Praelatos Franciae ad Urbem ad celebrandum Concilium vocavit.* Sed Philippo haec contra Galliae Privilegia fieri contendente, Bonifacius, ne obtentu Privilegij Ecclesiae everterentur, exhiberi ea jubet, & interim viribus carere.

Anno MCCCII. Tandem Gallicae nubes tempestatem effundunt, tanto tempore collectam. Philippus Ariminensem & Apamiensem Episcopos, quamvis Apostolicam Sedem appellantes, carceribus detinet. Praelatos ad Concilium evocatos Galliam exire prohibet; & quis crederet? isti Philippo potius, quamvis persequenti, quam Bonifacio, qui illorum causam agebat, detulere; adeo illos aura, quae ex Aula spirabat, corruerat, ut praeter libertate servitute amarent. Idem Philippus Legatos Pontificios exire Regno jubet, calumniarum copias (b) pronuntiari à Cathedra Parisijs in aede D. Virginis facit, & à Comminatorijs Bonifacij ad futurum Concilium provocat. Quo tempore Bonifacius Cathedrae suae juribus vindicandis celebrem eam Decretalem vulgat, cujus initium: *Unam Sanctam Ecclesiam.* Tota hujus Constitutionis summa ea est, ut ostendat, duplicem in Ecclesia gladium esse, materialem videlicet & spiritua-lem, & gladium materialem sub spirituali esse. Quod si gladius & potestas materialis exerraverit, corrigendam & judicandam esse à potestate spirituali. Haec Bonifacij doctrina totidem ferè verbis ex Divi Pauli, & Bernardi desumpta est; nam temporalem potestatem à spirituali judicandam esse illis verbis Apostolus expressit: *Si angelos judicabimus, quomodo magis temporalia?* Duplicem verò in Ecclesia gladium esse, temporalem & spiritualem, S. Bernhardus in l. i. de consider. c. 6. ad Eugen. tradit. Non ergo novae doctrinae auctor Bonifacius; nec aliud scripsit, quam quod calamo exemplisque antiquitas expresserat. Sed cum Philippi animus jam iram caleret, adderentque faces Regij Ministri, facile

(a) Antonin. 3. p. T. 20. c. 8. § 20. Joan. Villan. l. 8. c. 62. Emil. in Phil. Fulchro. (b) V. Masson. in vita Bonif.

facile fuit Bonifacij verba in aliena sensa torquere; dicebant enim, Pontificem sibi in Francicam Coronam jus vendicare, quasi illa Ecclesiæ Beneficium esset, quàm tamen tantùm Cælo deberet; idque in publicis Comitijis jactatum, quò major in Bonifacium invidia conflaretur. Prohibiti etiam Præsules, ne Concilium, quò à Pontifice vocabantur, adirent. Bonifacius eos omnes censuris afficit, qui Romanum iter morarentur, nec tamen Regem exprefsit: imò Joannem Cardinalem Parisios mittit, qui Regis animum molliat, exsolvatque censuris.

Anno MCCCIII. Cùm nihil efficeret Legatus Cardinalis, (a) Bonifacius Albertum Imperatorem in Philippum concitat; hic in publicis Comitijis Bonifacium hæresis, usurpati Papatus, & Simonie postulat, totòque Regno vulgari jubet, & ad Concilium provocat, quique Regijs edictis & voluntati obniterentur, exilio pulsati, & ipse Bonifacius, ut supra indicavi, Anagninæ captus. Hic ordo & series Tragœdiæ, ex qua Maimburgum facile convincas; nec enim dissidia Philippi cum Bonifacio ex eo fluxere, quòd hic aut coronam auferre minaretur, aut Constitutionem illam, *Unam Sanctam*, ediderit; hæc enim contigerunt natis jam jurgijs, adultisque, ut supra vidimus; imò quàm plurimis beneficijs Philippum Bonifacius affecerat: sed veræ causæ sunt illæ ipsæ, quas Maimburgus tegit, videlicet: quòd ægrè haberet Gallos, Cælestinum Pontificatu cessisse; is enim cùm omnes suâ virtute metiretur, facilimus erat in Principum postulata, Gallorum præsertim; successerat Bonifacius, si minori Sanctitate, at majori prudentiâ, nec dolis obviâ: hinc primi Sorbonæ imperus, negantis potuisse Cælestinum renuntiare, ideòque nec Bonifacium Papam esse: quòd Ordinem Clericalem tributis, vestigalibus, decimis gravari vetuerit inconsulto Pontifice; cùm enim bello inter se Gallus, Anglusque sævirent, Regijs ærarijs exhaustis, bello sustentando Ecclesiæ premebantur: quòd Columnenses purpurâ exuisset, & isti perpetuis querelis aulam, Regemque incitarent: quòd Ecclesiarum jura, Lugdunensis præsertim, Narbonensis & Apamiensis occupasset Philippus, quarum Urbium dominatu hætenus Episcopi gavisi erant: quòd Episcopum Apamiensem violatâ immunitate inclu-

K kkk 2

sister;

(a) Auctor V. Bonif,

fisset; & tandem, Episcopos Galliae, ut corruenti Immunitati subveniret, ad Concilium evocasset. Hæ inquam veræ causæ persequendi Bonifacium, sed pudebat istas, quippe Gallo indecoras, nec ejus causæ profuturas, proferre. Quis enim Philippo accederet, ejusque studia probaret, si fateretur, se Pontifici, quod Ecclesias, quod Canones, quod immunitatem tueretur, bellum dixisse? alia ergo quæsitæ, si minùs vera, at fallendis incautis aptiora; & quæ colore saltem placerent, si pretio non possent. Quod verò multi Galliarum Præsules contra Bonifacium, & cum Rege sentirent, nihil Maimburgum juvat; quis enim nescit, Episcopi in Aula frequentes quot vinculis Regi adstringantur? nam & chamaeleontes ex flore, herbisque, quibus adhærent, colores sumunt, Quæ causâ unquam justior fuit, quàm Chrysofomi, Athanasij, Thomæque Cantuariensis? & tamen nemo his magis, ut Episcopi adverfabantur, quippe qui ex Principum nutu pendebant, eosque sequebantur, quos duci oportebat. Nec mirum ergo, nec novum esse debet, pleròsque Galliae Antistitem Philippo Regi adhæsisse, id enim potentiae, non causæ dabatur; præsertim cum metus & poenæ jungerentur; constat enim, quàm plurimos, qui Bonifacio studebant, exilio & carceribus multatos esse, ut Massonius (a) in vita Philippi, & acta coram Clemente testantur; nihil ergo subsidij à votis Episcoporum, quos metus, & carceres, & exilia urgebant; absint minæ & proscriptiones, liberæque sint voces Episcoporum, nec strepitu catenarum, minisque expressæ, & tunc demum pondus & momentum habebunt, alioquin nihil fidei extortis.

Dices; quæ Bonifacius in Philippum scripsit, fecitque, à Clemente V. abolita & deleta sunt; ergo id signum est, Regem innocentem fuisse. *Resp.* Clementem Gallorum operâ, Regis præsertim, Pontificatu potitum esse, & multa priùs Regi promississe, ac etiam juramento confirmasse, præsertim de Bonifacij memoria abolenda, notius est, quàm ut repeti à me debeat. Quid ergo mirum, si Pontifex Gallus, qui in Gallijs morabatur, imò sacram Sedem ed transtulerat, Regi tot beneficijs, promissisque ac jurejurando devinctus erat, multum Philippi gratiæ & potentiae detulerit, ac præsertim paci Ecclesiæ? nec disputaverim, quanto id jure: illud certum

(a) Masson. in V. Phil. Processus f. 239.

certum, Clementem propterea apud multos male audivisse, & Bonifacii memoriam, quam Philippus persequebatur, coelesti prodigio assertam esse. Sanè quod Pontificis potestatem in Reges spectat, Bonifacii vestigijs Clementem inhæsisse patet tum ex Hungariæ Regno, quod contra Ottonis Bavariæ Ducis studia Carolo Martello asseruit, tum etiam ex celebri (a) Constitutione, quam in Concilio Viennensi edidit, & supra produximus; ut si pugnare velimus Clementis exemplo, plus id Maimburgo, quam nobis noceat.

III. Addit alia Maimburgus Ecclesiæ Gallicanæ testimonia, ad quæ cum superiori §. responderimus, nolumus hic repetere. Illud tantum observa, Ecclesiæ Gallicanæ auctoritatem, & à Maimburgo, & à me proferri, sed longo discrimine; Maimburgus enim non habet antiquiora Gallicani Cleri testimonia & Decreta, quam à decimo quarto seculo, & tunc quidem temporis, cum dissidia inter Pontifices, Regesque ardebant, & Clerus, ut fieri solet, spe, merique ac etiam adulatione in Regias partes trahebatur, multique pietate ac doctrinâ præcipui Pontifici adhærebant: erantque Conventus illi Gallicani particulares tantum; nec Maimburgus ex Sanctis Ecclesiæ Gallicanæ Patribus aut Doctoribus proferre aliquem potuit, cui sententiam suam cum decoro committeret: nec enim moror sententias aliquas generales, & quæ nullam penitus rei, de qua loquimur, mentionem faciunt; multò minùs Concilia aliqua Generalia, quæ sententiæ ejus faveant, produci possunt: planè nullum Maimburgus produxit, quamvis suæ causæ adornandæ omnia concusserit. At verò Ecclesia Gallicana, quam nostræ sententiæ apertè consentientem vidimus, non nova, recénsque, sed antiqua, & septimi jam seculi est, abundatque Patribus, Sanctisque Ecclesiæ Doctoribus, quinque Concilij Generalibus prævalida, nec in genere tantum, sed de casu, quem præ manibus habemus, in particulari & individuo loquitur, & tunc temporis sententiam suam de Pontificia supra Reges potestate dixit, quando Summa Pontificum, Regumque concordia, omnique procul affectuum, iræque tempestate, ac placidis annis veritas promebatur. Jam lectoris arbitrium esto, utri sententiæ auctoritas Ecclesiæ Gallicanæ magis suffragetur. Quod si

Kkkk 3

(a) V. Raynald. ad ann. 1307.